

A TEXTILMUNKÁS

A MAGYARORSZÁGI TEXTILMUNKÁSOK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Megjelenik évente tizszer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Kun-utca 11. szám, I. emelet. Erre a címre kérünk minden küldeményt. Telefon: József 324-45.

A textiliparhoz tartoznak: A fonó- és szövőgyárakban, festődékből, fehérítő- és appretúra-üzemekben dolgozó munkások paszományosok, kötészövék, szítaszövék, kékfestők, kelme- és fonalfestők, műnizmők, szemfödélkészítők, kötők, kenderkikészítők, lentisztítók, fehérneművarrok.

Az új év küszöbén

Illik visszatekinteni az elmúlt esztendőre. Nehéz, küzdelmes év áll mögöttünk, amely mégis minden eredményes cselekedet nélkül múlt el. Az 1928-as év gazdaságilag borzasztó volt. A nagy gazdasági krízis folytán a munkásság rettenetesen szenvedett. Ez a krízis teremtette a tőke részére azt a helyzetet, amely lehetővé tette a munkaidő és a munkabérek elleni állandó támadást. Ezeknél a támadásoknál a munkálatók már eleve előnyben voltak. A munkások szervezettsége nem egységes, nagyon sok az indifferens elem és hozzájön még a munkanélküliek nagy száma, ami lehetlenné tette a támadások visszautasítását.

Az idők folyamán az emberiség létföltételei egészen megváltoztak. Az utolsó évszázadok óta teljesen átalakult a társadalmi fölfogás és morál. Megszűnt a rabszolgaság, jobbágyság és a hűbéresség. A munkás szabaddá lett. Az ember urrá lett a tengeren és a gőzhajózás elősegítette a tömegtermelés és kereskedelem föllendülését. A tömegtermelés állandóan előrehaladt. A gőz-, valamint a villamoserő alkalmazása újabb átalakulásokat hozott a gazdasági életbe. Az ember legyőzte a természet erejét, röplőgépen és léghajón rövid idő alatt átszeljük a földet. A rádió és képrádió a jelenkornak nagy csodái, az emberi teljesítménynek és teremőerőnek bizonyítékai, de vajjon milyen jelentéktelenné törpülnek egy újabb nagy eredmény után. Mert ami ma új, az holnap már régi lehet. Az ember arra törekszik, hogy mindig több és több nyersanyagforráshoz jusson. Küzdelem a technika megjavításáért, az új gépek föltalálása, mind a termelés segédeszközei; a kutatás sohasem pihen meg. Ezért e nagy szellemi és gazdasági föllendülés folytán emelkedtek az ember létföltételei. Tömegfogyasztás nélkül ez a nagy tömegtermelés valóban lehetetlen.

És e nagy szellemi és technikai haladás

ellenére a nép széles rétege nyomorban él és szükségét szenved. Szégyenletes, hogy amikor oly nagy a fölösleg nyersanyagban és dolgozó munkásban, a legrosszabb létföltételek és elképzelhetetlenül rossz lakásvizonyok között él a mai generáció.

Elmult a nagy ünnep és itt az újév. Az ünnepekben nem volt nagy öröm, mert mivel tudhattak munkástársaink családtagsaikkal kedveskedni? De zárjuk le az elmúlt évet. Mögöttünk van és nekünk nem kell az újév alkalmával leltárt csinálni. Mert a munkásságnak nincs semmije, legfőlőbb adósságai szaporodtak, hiszen legszükségesebb dolgait is részletre veszi és az áru értékét nagyon is túlfizeti. Háztartásában évről-évre nagyobb lesz a hiány a nélkülözhetetlen cikkekben és a családapáról és hozzátartozóiról mindjobban leszakad a ruha.

Mit hoz az új év?

Az új év gazdasági javulásában csak akkor bizhatunk, csak akkor hozhat valami, ami a textilmunkások ellentállóképességét fokozza, ha minden textilmunkás kartkarba öltve, viseli az élet nehéz terheit, mert így megoszlik a súly, együtt erősebbek vagyunk, mint egyedül. Önmagával szemben kötelessége minden textilmunkásnak, hogy a textilmunkások szakszervezetéhez csatlakozzon. Ha valamennyi textilmunkás egy szervezetbe tömörül, szolidaritással és összefogással, egymást megértve, könnyűszerrel lehet a rossz munkaföltételeket megjavítani. A tömörülés által erőt nyerünk, hogy a munkaidő és munkabérek elleni támadást sikeresen tudjuk visszautasítani. De nemcsak erre van szükségünk. Föltétlenül szükség van arra is, hogy a textilmunkásság megjavítsa a divatba jött túl hosszú munkaidőt és alacsony munkabéreket. Ha azt akarjátok, hogy a jövőben a jólét a munkások és a textilmunkások életébe is bevonuljon, akkor toborozzatok a Textilmunkások Szövetségé érdekében.

A kiolvasott szaklapot kérjük szervezetlen szaktársaknak továbbadni.

A textilmunkások évi mérlege

Vége az 1928-as évnek és minden textil-üzem mérleget készít, hogy megállapítsa, mennyivel növekedett vagyona, mennyit préselt ki belőlünk. Mint az előjelek mutatják, ez az év is, dacára a „rossz konjunktúrának“, bőséges tőketartalékolásra és az osztalék emelésére ad lehetőséget.

Ezek után nézzük meg, mi maradt nekünk ez év munkájából. A textilkapitalizmus részünkre is juttatott osztalékot, és pedig a következőket: a mesterségesen földéztett „gyöngye üzletmenet“-et a bérek leszorítására használta föl és ezzel megkönnyítette a tüdővésznek aratását sorainkban. A mesterek durvasága nem csökkent, de szaporodott azon szaktársak száma, akik az éhenhalással küzdenek. Ki tudná megmondani azt, mennyivel több textilgyári munkás bocsátotta áruba testét, hogy átmentse magát a következő évekre? Anyák a gép mellett szülnek és gyermekek hervadnak el a hosszú, egyhangu robotban. A magyarországi textilmunkások helyzete oly leírhatatlanul borzalmas, hogy föl kell vetnünk a kérdést: kit terhel a felelősség mindezekért? Igaz az, hogy elsősorban a munkaadók, de mi textilmunkások is felelősek vagyunk saját nyomorúságunkért.

A textilipar ma az ország egyik legnagyobb ipara, dacára annak, hogy alig 8—10 éves multra tekint vissza. Hogy ily rövid idő alatt ennyire kiterjedélyesedett, azt csak erős szervezetségének és e szervezetség céltudatos fölhasználásának köszönheti. A cél: a lehető legnagyobb profit, amelynek érdekében szervezetségükkel nyomást tudtak gyakorolni a kormányra, valamint megakadályozták a munkások ötletszerű bérjavítási törekvéseit.

Jó vagy rossz volt-e az üzletmenet, a munkások nyomora nem enyhült és az állandó nélkülözések harcokba sodorták a textilbárók robotosait. Minden textilmunkás érzi, hogy nincs veszítenivalója és a harcok sorra megkezdődött.

Elbuktak, mert el kellett bukniok; nem lehet a szervezett textilgyárosokat üzemként béremelésre kényszeríteni. Tehát mi, magyarországi textilmunkások, felelősek vagyunk nyomorúságunkért legalább oly mértékben, mint a tőkések, mert nem egységes frontban, szervezeten indítottuk el a harcot helyzetünk megjavításáért. Ez a rövid magyarázata a sikertelen mozgalmaknak és egyben megjelöli az utat a következő időkire. A teendő tehát: szervezkedni és egységes bérmozgalmakat indítani, tovább szervezkedni és újabb harcot indítani a viszonyok javulásáért mindaddig, amíg a

tőke és munka közötti nagy ellentét megszűnik, vagyis amíg olyan munkaföltételeket nem biztosítottunk magunknak, hogy minden tekintetben mint emberek élhessünk.

Elindultunk

Nem nagyon régen csak riadót fújtunk a textilmunkások ezreinek, hogy készüljenek a harcra és arra az utra, amit minden munkásnak meg kell, vagy meg kellett tenni. Riadónkat meghallották a textilmunkások ezrei, mert jókor fújtuk és jókor adtunk jelt az indulásra. Fáradozásunk eredménye mutatkozik abban, hogy a textilmunkások végre kezdik megérteni, hogy annyira elszaporodtak, hogy Magyarország ipari munkásainak számottevő részét alkotják. Kezdi megérteni, hogy ők készítik az egyik nagyon fontos közszükségleti cikket. Erejük és fontosságuk tudatában kezdik fölismerni azt az igazságot, hogy ők már nem azok a lassu éhenhalásra ítélt emberek, akik megelégedhetnek 70—80 órai heti robot után 10—20 pengő hetikeresettel. Később panaszok hangzanak sorainkból, hogy nekik csak annyi jut egy hétre, mint egy igazgatónak pár órára. A bánásmód még mindig annyira embertelen, hogy még leventeköteles igazgatóaspiránsok és az ezeknek segédkező, nekivadított mesterek megfélemlenek magukról, hogy 5—6 gyermekes családjának minden arcpirulás nélkül gyakran odavágják: „takarodjatok!“ és ehhez hasonló kitéjezéseket. Azok a kifejezések nem vallanak uriemberekre. Nagyon hasonlítanak a száz évvel ezelőtt élő, bocsorban járó földesurakra. Ma pedig a XX. században élünk, amikor az igazgatóaspiránsok és igazgatók (akik az ilyen bánásmóddal felelősek) minden nap beretvált arccal, messziről érző szagos ruhákban és zajtalanul szaladó autókön járnak. Tehát ilyen zökkenőnélküli életet élő uraktól a textilmunkások joggal elvárhatják, hogy a nekik hasznot hajtó és jó módot teremtő emberekkel szemben megérdemelt tisztességes szavakat használjanak. Mi, textilmunkások elindultunk harcok kedvvel és reméljük, hogy a most még közömbös szaktársakat meggyőzzük a harcok jelentőségéről. Elindultunk, mert elindulni kényszerített bennünket az élni akarás, a rossz kereset és a már említett bánásmód, a hosszú munkaidő és az üzemekben lévő hiányos, életveszélyeztető berendezés. Elindultunk, hogy a megszervezett textilkapitalizmussal szemben föl sorakoztassuk a megszervezett textilmunkásság tízezreit.

Figyelő.

SZEMLE.

Boldog új évet kívánunk munkatársainknak, tagjainknak, bizalmijainknak és összes funkcionáriusainknak.

Gyapjугyárosok nemzetközi konferenciája. A gyapjугyárosok nemrég tartották Párisban a gyapjukonferenciát, amelyen 8 ország vett részt. Köztük Magyarország is. Töbбек között a gyári márkák és modellek védelmét tárgyalták. Elhatározták továbbá a gyapjугyárosok szervezetének nemzetközi létesítését. Első reakciós határozatuk az volt, hogy elhatározták, hogy a gyapjугyárosok különböző szervezetei megtagadják a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal által tervbevett anketon való közreműködésüket, amely a nemzetközi textiliparban létező munkaviszonyokkal fog foglalkozni. Ez a határozat valószínűleg nem a tiszta lelkiismeretnek szüleménye.

Az Országos Társadalombiztosító Intézet egyes főosztályait újabb helyiségekbe helyezte át. Így az ellenőrzési és gazdasági főosztályt a VII, Baross-tér 2. számú házba (volt József főherceg-szálló). Ide tartoznak a táppénzek és egyéb segélyek letiltásával, illetve föloldásával kapcsolatos teendők. A baleseti biztosítási főosztályt a VIII, Aggteleki-utca 7. számú házba (volt Deák Ferenc-szálló). Itt történnek az időszaki orvosi fölülvizsgálások és itt intézik el a prothesis-ügyeket.

Exportprémium a magyar textilipar részére. Hogy a magyar textilipar exportkapcsolatait kiépíthesse, Bud János gazdasági miniszter exporttervezete szerint az exportáló textilgyárak 5%-os exportprémiumban részesülhetnek, ami azt jelenti, hogy a számla bruttóösszegének 5%-át a magyar kincstár jutalék formájában megtérítené az exportáló textilgyáraknak. Ebben az ügyben a magyar textilipar vezetői a napokban értekezletre gyűltek össze és egyöntetűen megállapították, hogy az 5% nem kielégítő. Határozatukat azzal indokolták, hogy ez a jutalék kevés arra, hogy az exportpiacokon tomboló világkonkurrenciát a fiatal magyar textilipar legyűrje. 10%-os prémiumot kérnek.

Az új munkásbiztosítási járulékok

Január 1-től kezdve már nemcsak betegségbiztosítási járulékot kell fizetni a munkásoknak, hanem öregség és rokkantság esete is, mert január 1-ével életbelép az öregségi és rokkantsági biztosítást szabályozó törvény, ami azt jelenti, hogy az öregségi

és rokkantsági biztosítás fejében is járulékot kell fizetni. Mindkét biztosítást a kerületi munkásbiztosító végzi, ezért a járulékot, úgy, mint eddig, a munkaadó levonja a fizetésből és tartozik a pénztárba befizetni. Természetesen csak a járuléknak a felét szabad levonni.

Az alábbi táblázatban azt mutatjuk be, hogy mekkora napibér után jutnak a biztosítottak valamelyik napibérosztályba és az egyes napibérosztályokban mekkora a fizetendő járulék a betegségbiztosításnál, mekkora az öregségi és rokkantsági biztosításnál és *betegségi segély is*. A táppénz összege 28 napig az átlagos napibér 60%-a, a 29-ik naptól kezdve 75%.

Napibér- osztály	Átlagos napibér	Heti járulék		Összes járulék	Ebből fizet	
		a beteg- ségi	az öreg- ségi		a munka- adó	a mun- kás
		biztosításnál				
		p e n g ő b e n				
I.	1.—	—36	—24	—60	—30	—30
II.	1.50	—54	—36	—90	—45	—45
III.	2.50	—90	—60	1.50	—75	—75
IV.	3.50	1.26	—84	2.10	1.05	1.05
V.	4.50	1.62	1.08	2.70	1.35	1.35
VI.	5.50	1.98	1.72	3.30	1.65	1.65
VII.	6.50	2.34	1.56	3.90	1.85	1.85
VIII.	7.50	2.70	1.80	4.50	2.25	2.25
IX.	8.50	3.06	2.04	5.10	2.55	2.55
X.	9.50	3.42	2.28	5.70	2.85	2.85

A tiz osztálynak megfelelően módosul a *betegségi segély is*. Ha a pénztári tag beteg, akkor joga van orvosi gyógykezelésre, gyógyszerre, gyógyászati segédeszközökre, táppénzre. Mindezt *egy évre kapja*.

A táppénz, a nők terhességi és gyermekágyi segélye, a temetkezési segély a következő:

A munkásoknál				
Napibér- osztály	Napi táp- pénz 29 napig	Napi táp- pénz 29 nap után	A napi terhességi segély	A temet- kezési segély
	P	P	P	P
I.	—60	—73	1.—	30.—
II.	—90	1.12	1.50	45.—
III.	1.50	1.87	2.50	75.—
IV.	2.10	2.62	3.50	105.—
V.	2.70	3.37	4.50	135.—
VI.	3.30	4.12	5.50	165.—
VII.	3.90	4.87	6.50	195.—
VIII.	4.50	5.62	7.50	225.—
IX.	5.10	6.37	8.50	255.—
X.	5.70	7.12	9.50	285.—

Ha valaki azt hiszi, hogy őt sérelem érte, akkor forduljon panaszával a Szövetség irodájába, ahol majd eljárnak ügyében.

Gál Benő.

Terjesszük a Népszavát!

MOZGALOM

Szeged. Bérharc a szegedi kenderfonógyárban. Egy hónapja, hogy a kenderfonógyárban hosszantartó bérmozgalom zajlott le. Ebben a gyárban az a szokás, hogy sok munkással, főleg nőkkel, egyévi munkaszerződést kötnek. A szerződés megújítását a munkások béremeléshez kötötték. Az igazgatósággal való többszöri tárgyalás eredménytelen maradt. Ekkor körülbelül 150 munkás abbahagyta a munkát. Egy-néhány nappal később a többieket a gyárból kizárták. A munkások kijelentették, hogy az eddigi viszonyok mellett nem hajlandók tovább a szegedi kenderfonógyárban dolgozni. Megállapítást nyert, hogy az ott dolgozók 40%-ának a keresete heti 16 pengőn alul van. A munkások 59%-ának hetikeresete nem több 18 pengőnél. Nagyon kevés azoknak a munkásnőknek a száma, akiknek hetikeresete eléri a 23 pengőt. Csupán a férfimunkások hetikeresete haladja meg a 23 és éri el a 29 pengőt. A vállalatnak pedig igazán nincs oka panaszra, mert a legutolsó mérleg szerint 4,7 millió pengőt tartalékol. A 800 munkás viszont nem bírta tovább sorsát, életét — nem bírták tovább a béreket, a folytonos éhezést, a durva bánásmódot. A büntetések itt napirenden voltak. Ebben a gyárban mindenki büntet. Az igazgató, a mester, a főmérnök, akinek éppen tetszik. Még a portás is. Az igazgatóság munkásainak kenyérharcából hatalmi kérdést csinált és a meg egyezés keresése helyett mindenáron le akarta törni őket. Minden oldalról minden lehető eszközt igénybevettek, hogy a munkásokat a munka fölvételeire kényszerítsék. A munkások a sok nélkülözés és nyomorgás dacára heroikusan állták a harcot. Az igazgatóság a sztrájk hetedik hetében földadta elutasító magatartását és följárlott az alapbérekre 5% emelést és megígérte, hogy drágulás esetén a munkabéreket a drágulásnak megfelelően fogják emelni. A munkások ezt elfogadták. Negyven napig bámulatos áldozatokkal és egységgel vívták ezt a bérharcot, amely úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben eredményt is hozott. Ha az anyagi eredmény nem is kielégítő, annál nagyobb az erkölcsi. A szegedi kenderfonógyári munkások magatartása példaképpen áll a magyar összmun-kásság előtt és ez a hősiességük és önfeláldozásuk megérdemli, hogy a magyar munkásmozgalom történetében aranybetűkkel megörökíttessék.

Stiller Jakab

szaktárs, a szervezett textilmunkások nesztora, f. évi november 28-án, 80 éves korában, Budapesten meghalt. A fiatalabb generációból

kevesen ismerték, mert betegsége miatt néhány évvel ezelőtt visszavonult a mozgalomtól. De a régi szaktársak nagyon jól ismerték. A 90-es évek elején tevékeny részt vett úgy a politikai, mint a gazdasági mozgalomban. Paszományos volt és néhány társával 1890-ben megalakította a paszományosok szakszervezetét, amelynek első elnöke volt. Ebből a szakegyletből lett később a Textilmunkások Szövetsége. Páratlan önzetlensége és önfeláldozó tevékenysége közismert volt. Mindig boldog volt, ha bajbajutott munkástársának segítségére lehetett. Szociális érzését mindig megőrizte. Temetése nagy részvét mellett folyt le. A Textilmunkások Szövetségének nevében Schwarz Samu szaktárs, a szociáldemokrata párt nevében Malasits Géza elvtárs mondott búcsúztatót. A textilmunkások emlékét mindig kegyelettel fogják megőrizni.

Hajduböszörmény. A hajduböszörményi kötőszövőgyár 300 munkást foglalkoztat. Munkabérük 7 és 14 pengő hetikereset között mozog. A munkások kérték a régi bérek visszaállítását, az igazgatóság ezt megtagadta, mire a munkások a munkát abbahagyták. Kétheti sztrájk után kénytelenek voltak a harcot föladni, miután a gyár mindazokat a munkásokat összeszedte, akik valaha az üzemben dolgoztak. A sztrájkolók között áruló nem akadt.

Hermann Jäckel, a németországi textilmunkások szövetségének elnöke november 2-án 60 éves korában Berlinben meghalt.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Oktatás. A Szövetség tagjai részére szemináriumot rendez. A résztvenni óhajtókat kéri a vezetőség, hogy okvetlenül jelentkezzenek az irodában, VIII, Kun-utca 11.

A Szövetség könyvtárát igénybe vehetik mindazok a szaktársnők és szaktársak, akik hátralékban nincsenek. Könyvtári órák: vasárnap délelőtt 10—11 óráig.

Hajduböszörményben megalakult a helyi csoport, amit tudomásulvétel végett az alispáni hivatalnak bejelentettünk.

Lakeimek bejelentése. A Szövetség fölhívja a szaktársakat, hogy lakáscímeiket és lakásváltozásait minden alkalommal jelentsék be az irodában.

A Textilmunkások Szövetsége a VI. kerületben (Váci-ut 53, I., famunkásoknál) befizetőhelyet létesített. Befizetni és beiratkozni lehet minden szombaton délután 5—7 óráig, mely alkalommal szervezeti ügyben érdeklődők fölvilágosítást nyerhetnek.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Schwarz S.

„Világosság” könyvnyomda rt. Budapest, VIII, Conti u. 4.
Műszaki igazgató: Deutsch D.

EGYETLEN KÖNYV

KÖNYV

3031 A-113